

LIKOVNA KULTURA
REDOVNA NASTAVA
(II) razred 2 časa sedmično 70 godišnje

CILJEVI I ZADACI :

Upoznati učenike sa likovnim stvaralaštvom kao društvenom pojavom i nužnom potrebom. Predviđamo da se nastava likovne kulture, prema zahtjevima savremene škole, na srednjem stepenu obrazovanja - u gimnazijama, podijeli na:

a) obaveznu redovnu nastavu -upoznavanje likovne kulture putem historije umjetnosti uz estetsku analizu umjetničkih djela i

b) izbornu nastavu – (obaveznu tek poslije učenikovog izbora) koja dolazi.

Poslije obaveznog dijela -sadržavala bi i stručno izučavanje likovnog jezika kroz kreativni rad i recepciju umjetničkih djela. Ovim bi omogućili učenicima spoznajne i praktične vještine koje će im omogućiti nastavak obrazovanja/obuke.

►U prvom dijelu, obavezne nastave, zadaci se odnose na emancipaciju i socijalizaciju ličnosti, njen svestrani razvoj, kako bi bili korisni pripadnici društva. Kroz estetsku analizu djela iz svjetske i nacionalne baštine, upoznaju se svi značajniji stilovi, pravci, najvažniji i najznačajniji predstavnici. Učenici upoznaju se sa djelima historije umjetnosti kao materijalnim dokazima civilizacije i također se upoznaju sa transformacijom oblika kroz minule epohe. To znači, na bilo kom stepenu razvoja civilizacije upoznajemo ih sa ambijentom u kome se živjelo i kako se živjelo. Ambijent čovjekovog življenja je djelo prirode, a ostatak djelo ruku, umjetnika likovnjaka. Pored toga, udaljavamo se od pukog, nepotrebnog učenja historijskih činjenica, kako se čije djelo zvalo, ko je na njemu predstavljen? Obrađujemo samo značajne epohe/pravce i individualnosti koje su dale pečat vremenu u kome su djelovale. Istovremeno dajemo i šansu onima koji omalovažavaju napor umjetnika da testira svoj talent praktično, osježi znanje iz likovnog izraza i opredijeli se za izbornu nastavu. Ovo su male reforme da se naše školstvo, koje je živjelo u prošlosti, osavremeniti i dovede do razdjelne linije koja razdvaja juče od sutra. «Slikovnicu» historije umjetnosti moramo brže «listati», imamo čime zahvaljujući elektronskim medijima. Nastavu treba organizovati na savremen način da liči na gledanje emisije historijskog «vremeplova» pomoću montiranog video materijala koji profesor zaustavlja, demonstrira dodatne očiglednosti, omogućava stvarni umjetnički doživljaj. Pošto su arhitektura i skulptura nepravedno otuđene iz općeg obrazovanja, arhitektura udaljena od matice likovne kulture, treba omogućiti analizu građenih i modeliranih formi: zgrada, uređenog eksterijera i enterijera, kao i upotrebnih predmeta zanatskog/ industrijskog dizajna, sve zbog poboljšanje poljuljanog ukusa.

►Izborna nastava, s obzirom da je pređena historija umjetnosti, nudi u III i IV razredu teoriju i praksi likovne kulture, prezentiranje na sasvim nov način uz skromno prakticiranje pomoću likovno/tekstualnih bilješki kojima izbjegavamo dosadašnje nefunkcionalno učenje samo uz tekstualne bilješke– Dosada je bilo puno teoretiziranja, a intelektualci su nam ostajali potpuno likovno nepismeni. Izborna nastava bi bila od velike koristi za profesionalnu orientaciju, jer likovna kultura zadire u sve segmente društvenog života. Likovna shema može zamijeniti deset stranica teksta koje služe za opis nekog problema.

Ovaj program uvodi učenike u proces društvenog i estetskog ponašanja. Na časovima likovne kulture razvijaju se sposobnosti kao: studiozno analitičko promatranje, proces rada,

kreativnost, marljivost, originalnost, fleksibilnost, osjetljivost za događaje/pojave u prirodi/društvu, osmišljava život i smanjuje osjećaj dezorientiranosti mladih.

Posebno obdarene učenike priprema za profesionalnu orientaciju, za ne mali broj zanimanja, koja su nastala podjelom rada: arhitektura, skulptura, slikarstvo, grafika, likovna pedagogija, režija, scenografija, kostimografija, restauracija, dizajn, historija umjetnosti, kritika i estetika u informatici. Ovim programom postiže se rehabilitacija uopće estetskog odgoja kao temeljnog edukativnog područja, doprinosi sve bržem komuniciranju gdje vizualno-likovna komponenta igra primarnu ulogu. Razvija ljubav prema kulturno historijskom nasljeđu naroda koji žive u Bosni i Hercegovini, čija je kulturna baština vjekovima otuđivana, minimizirana i prepuštana propadanju. Također, svi budući intelektualci moraju naučiti likovni jezik za ljubav informatike koja je postala opsesija samo tehničkih lica pa imamo agresivno kič okruženje. Potrebno je postepeno mijenjati svijest o likovnoj kulturi kod nas i uraditi dobar udžbenik.

PREGLED PROGRAMSKIH SADRŽAJA I ZADATAKA:

<u>01. LIKOVNA UMJETNOST i LIKOVNI JEZIK</u>	<u>3 časa</u>
<u>02. PREDHISTORIJA</u>	<u>2 časa</u>
<u>03. UMJETNOST STAROG EGIPTA</u> (nastanak i drugih civilizacija)	<u>4 časa</u>
<u>04. MEZOPOTAMSKE KULTURE</u>	<u>2 časa</u>
<u>05. GRČKA UMJETNOST</u>	<u>4 časa</u>
<u>06. RIMSKA UMJETNOST</u>	<u>3 časa</u>
<u>07. LIKOVNA PROVJERA -IZRAZA MASOM/VOLUMENOM –U PROSTORU</u>	<u>1 čas</u>
<u>08. UMJETNOST SREDnjeg VIJEKA</u>	<u>1 čas</u>
<u>09. VIZANTIJSKA /BIZANTSKA UMJETNOST</u>	<u>2 časa</u>
<u>10. ISLAMSKA UMJETNOST</u>	<u>4 časa</u>
<u>11. ROMANIKA</u>	<u>2 časa</u>
<u>12. GOTIKA</u>	<u>2 časa</u>
<u>13. STEĆCI SREDNJI VIJEK U BOSNI I HERCEGOVINI</u>	<u>1 čas</u>
<u>14. LIKOVNA PROVJERA -IZRAZ POVRŠINA/OBLIKOM -NA PLOHI</u>	<u>2 časa</u>
<u>15. VREDNOVANJE ZNANJA UZ RECEPCIJU LIKOVNIH FOPRMI</u>	<u>2 časa</u>
<u>16. RENESANSA</u>	<u>3 časa</u>
<u>16. VISOKA RENESANSA</u>	<u>3 časa</u>
<u>17. MANIRIZAM</u>	<u>1 čas</u>
<u>18. BAROK I ROKOKO</u>	<u>4 časa</u>
<u>19. NEOKLASICIZAM, ROMANTIZAM, REALIZAM</u>	<u>2 časa</u>
<u>20. UMJETNOST XX STOLJEĆA</u>	<u>1 čas</u>
<u>21. IMPRESIONIZAM</u>	<u>1 čas</u>
<u>22. NEOIMPRESIONIZAM</u>	<u>1 čas</u>
<u>23. PRAVCI XX STOLJEĆA : (ekspresija, apstrakcija i fantazija)</u>	<u>8 časova</u>
<u>24. KIPARSTVO XX STOLJEĆA</u>	<u>3 časa</u>
<u>25. ARHITEKTURA XX STOLJEĆA</u>	<u>2 časa</u>
<u>26. UMJETNOST XX STOLJEĆA U BiH</u>	<u>2 čas</u>
<u>27. LIKOVNA PROVJERA IZRAZA LINIJOM/CRTOM - NA PLOHI</u>	<u>2 časa</u>
<u>28. VREDNOVANJE ZNANJA UZ RECEPCIJU LIKOVNIH FOPRMI</u>	<u>2 časa</u>

UKUPNO

70 časova

Upute za rad:

Pri planiranju 70% predviđenih časova je za učenje , a 30% za ponavljanje i provjeru znanja. Smanjiti fond sati kod prehistorije i starih civilizacija koje su već «prežvakane» općom historijom.

► **PROGRAMSKI SADRŽAJI SU ZADACI**, markirani strelicom i rasterom. Pisanje scenarija za čas- teze: 1) kroki informacija –u obliku definicije, 2) osnovne karakteristike, 3) podjelu na teme;

► TEMA je obilježena rednim brojem časa i brojem potrebnih časova za obradu.

Teze scenarija za čas: 1)pripadnost programskom sadržaju / zadatku, 2) likovni predstavnici, 3) kulturni spomenici ili umjetnička djela, 4) karakteristike kroz studioznu analizu:

Likovnoj/estetskoj analizi/procjeni podliježu svi materijalni dokazi historije/civilizacije :

1) arhitektura, 2) upotrebljni predmeti (zanatski/industrijski) ,3) skulptura, 4) crteži, 5) grafike, 6)slike, 7)fotografije,8) filmovi...

► Pri estetskoj / umjetničkoj analizi, da nam bude lakše, EPOHA / STIL / UMJETNIČKI PREDMET –moraju proći kroz ovih pet «OKVIRA»:

1) fizički/materijalni okvir koji od objekta zahtjeva fizičku prisutnost ,da kažemo o čemu se radi (skulptura ,slika...),

2) vremenski/historijski okvir datira djelo -određuje ga u vremenu...**3) geografski okvir** lokacija djelo u prostoru ...

4) demografski okvir pripadnost određenom plemenu/narodu **5) duhovni okvir** analiziramo duhovnu dimenziju

djela, ono neopipljivo što sobom donosi materijalni «okvir» bilo da je rezultat individualne ili kolektivne svijesti...

► Za brže interaktivno komuniciranje, davanje odgovora kao na kvizu može se izbaždariti:

1)vjekovi, 2)brojevi, 3)karta svijeta, 4)likovni elementi, 5)imena epoha, 6)mediji...

► Za ponavljanje gradiva uraditi **simulator za estetsku analizu**, na koji se postavi -objekt- i komponibilna igra onim simbolima onih elemenata koji čine građu analizirane forme...

Naravno, djeca moraju malo i praktično raditi osvježiti znanje likovnog jezika kako bi se mogli opredijeliti za izbornu nastavu. Princip očiglednosti se u ovom predmetu podrazumijeva inače bi se nastavni proces sveo na nepotrebno trošenje energije.

1. ► LIKOVNA UMJETNOST i LIKOVNI JEZIK 3 časa.

TEMA: 1. umjetnosti; vizuelno/likovne umjetnosti kao društvena potreba; likovni jezik shema sedam umjetnosti -u riječi i slici; likovna umjetnost i društvo..... 1čas

TEME: 2.3. Lična/osobna karta djela; uslovi/uvjeti percepcije; prostorno- vizualno- likovne karakteristike forme ; estetski redovi i pravila komponovanja zadužena za prirodno i logično

jedinstvo svake forme. VJEŽBA: Nastavno pomagalo- simulator za estetsku analizu djela i provjeru likovne pismenosti učenika; Izrada potrebnih simbola za bržu komunikaciju..

2časa

2. ► PREDHISTORIJA 2 časa

TEMA: 4. Počeci umjetnosti i arheološka nalazišta Paleolitik; magija; volumen i linija kao izražajna sredstva; razdoblje kamenih „venera“ ; početak dekorativne umjetnosti urezivanja i crtanja linija

1čas

TEMA: 5. Neolitik megalitna arhitektura i Metalno doba; Nalazišta u svijetu, nalazišza na tlu Bosne i Hercegovine: Pećinja Badanj kod Stoca, Naselje Gornja Tuzla, Butmir kod Sarajeva, Bila kod Travnika; Glasinac - željezno doba.....

1čas

3. ►UMJETNOST STAROG EGIPTA (nastanak i drugih civilizacija)	4 časa
TEME: 6. 7. Društveno-historijske prilike kao uslov nastanka civilizacija Uloga faraona i religije u formiraju egipatske umjetnosti; *arhitektura grobna (mastabe, piramide, planinske grobnice), hramovi hipostilni iz Novog kraljevstva i utjecaj na grčku arhitekturu	2 časa
TEME: 8.9.*skulptura- kubična forma, reljefi, *slikarstvo -freske, hijeroglifi.....	2 časa
4. ►MEZOPOTAMSKE KULTURE	2 časa
TEMA:10. Staro i novo babilonsko carstvo, povoljnost geografskog položaja i klime Arhitektura cikurati; konusno poimanje skulptorske forme nasuprot kubičnom u Egiptu;..1cas	
TEMA:11. asirski reljefi: perzijska stilizacija (životinjski stil).....	1čas
5. GRČKA UMJETNOST	4časa
TEME: 12. 13. Historijski prelomni trenutak kao uslov pojave grčke kulture arhitektura-stilovi -spomenici karakteristike i dijelovi hranova -težnja ka idealanoj formi i proporcije (zlatni rez) arhajska period	2časa
TEME: 14. 15. Skulptura – predstavnici njihova djela karakteristike; Slikarstvo na zidu ; na vazama, szil, oblici vaza motivacija	2časa
6. ►RIMSKA UMJETNOST	3 časa
TEMA: 16. Sinteza civilizacijskih dostignuća -baštinici grčkog duha; etrurski utjecaj; individualizam i državotvornost	1čas
TEMA: 17. 18. Arhitektura akvadukti, amfiteatri, slavoluci, bazilike, domusi i terme; preteča moderne urbanizacije; skulptura -portret u skulpturi; *slikarstvo Pompeje; fayumski portreti; antička nalazišta na našim prostorima.....	2časa
7. ►LIKOVNA PROVJERA-IZRAZA MASOM/VOLUMENOM -U PROSTORU	1 čas
TEMA: 19. Prostorni medij- izraz punino-prazninom, komponovanje (građenjem ili modeliranjem) prostorne strukture u tri grupe -tri estetska reda (kada su komponente): a)jednake, b) harmonične i c) kontrastne po: obliku ,veličini, a variraju po smjeru/položaju, boji, materijalu, fakturi. Djeca igraju uloge: arhitekte, skulptora, industrijskog oblikovanje, urbaniste.	1čas
8.►UMJETNOST SREDNJEG VIJEKA	1 čas
TEMA:20. Religiozni koncept kao presudni momenat Propast antičkog svijeta; velika praznina u kontinuitetu , pojava feudalizma; predromanička umjetnost; periodizacija i utjecaj crkve na razvoj umjetnosti.....	1čas
9.►VIZANTIJSKA /BIZANTSKA/UMJETNOST	2časa
TEMA 21. Nasljedstvo grčko centri :Carigrad, Venecija i Ravenna Arhitektura rimske i ranokršćanske tradicije; ikonoslikarstvo mozaici; centralna osnova u obliku grčkog rsta;	1čas
TEMA: 22. arhitektura u Rusiji; u Bosni i Hercegovini je uticaj raške i moravske škole. Na fresko slikarstvo je veliki utjecaj imalo italo-grčko i mletačko-kritsko, a na ikone rusko.	1 čas
10.►ISLAMSKA UMJETNOST	4 časa
TEMA:23. Religija i bezlična umjetnost/ nefiguralna kao, odraz na sve sfere života Islamska umjetnost iz vladavine Omajjada; Abbasida *arhitektura - tri stila džamija : arapski, iranski, turski; opisati detaljno objekat džamije stil mješanja sa lokalnim tradicijama; 1 čas	
TEMA: 24. Islam na Magrebu i u Španiji : klica renesanse - spomenici *slikarstvo – arabeske, iluminacije i kaligrafske kompozicije / levhe *Seldžučka i umjetnost Mongola;	1čas
TEMA: 25. 26. Umjetnost u Bosni i Hercegovini; urbanizam, kule, kuće, mostovi, hanovi, hamami, bezistani, džamije, turbeta, haremi; epitafi na nišanima; umjetni zanati	2 časa

11. ► ROMANIKA	2 časa
TEMA: 27. 28. Upoznati učenike sa vremenskom datacijom i izgledom crkvenih objekata Romanika (Predromanika: Irska, otomska, karolinška) *arhitektura važni spomenici; opisati objekat -bazilika, osnova latinskog križa; *skulptura i crkveni rekviziti *slikarstvo «Biblja za nepismene» iluminacije i freske; romanika kod susjeda;.....	2časa
12. ► GOTIKA	2 časa
TEMA: 29. Razvoj crkvenog graditeljstva Gotska arhitektura -važni spomenici po Francuskoj;	
Mletačka gotika...; kamena čipka: cvjetna, plamena i geometrijska; novi konstruktivni elementi u graditeljstvu; nužna elegancija u *skulpturi;	1čas
TEMA: 30. Vitraži; slikarstvo pozne gotike-sjever i međunarodni stil od iluminacija do avinjonske Pieta-e; Italija -Madonijeri: Duccio (Dučo), Cimabue (Čimabue) Martini i razdoblje preuranjenog Giottova(Đoto) -revolucija u prikazu obline	1 čas
13.►STEĆCI SREDNJI VIJEK U BOSNI i HERCEGOVINI	1 čas
TEMA:31. Upoznavanje likovnih formi grobnih biljega jedinstvenih u svijetu Nekropole, sedam vrsta mramora/stećaka, simboli kao motivi u ornamentici.....	1čas
14. ► LIKOVNA PROVJERA-IZRAZA POVRŠINOM/OBLIKOM -NA PLOHI	2časa
TEME: 32.33. - Nov, ne stihjski pristup, plošnom mediju Komponovanje cjeline od oblika na plohi, oblici mogu biti «presvučeni» bilo kojom od 7 vizualno-likovnih karakteristika : (teksturom/fakturom, svjetlo-tamnom bojom/nebojom/(u tonskom ili dekorativnom maniru), veličinom, smjerom <u>Sve podvesti pod estetske redove i ostala pravila koja doprinose jedinstvu forme.</u> Uloge djeca: slikar, grafičar, scenograf, kostimograf, grafički dizajner.....	2 časa
15. ► VREDNOVANJE ZNANJA UZ RECEPCIJU LIKOVNIH FORMI	2 časa
TEMA: 34.35. Recepција umjetnih/ vještačkih formi. Fasade zgrada, skulptura, zanatskih i industrijskih oblika, kostima; uređenog prostora: enterijera, eksterijera, scena, izloga, sajamskih štandova, radnog mjesta	2 časa
16. ► RENESANSA	3 časa
TEME: 36. 37. Upoznavanje učenika sa buđenjem svijesti i jačanjem individualnosti *arhitektura- otkriće perspektive; Firenza centar -predstavnici: Brunelleschi (Bruneleski) i Alberti; Palazzo (Palaco)-palata, nova graditeljska forma; *skulptura – Predstavnik Donatello...(preporod antičke umjetnosti u novom duhu	2časa
TEMA: 8. *Slikarstvo -Firentinska škola -tonsko slikarstvo(slikarski volumen), naglašena forma i crtež, predstavnici: Masacio (Mazačo), della Francesca (dela Frančeska), Botticelli (Botičeli); Venecijanska škola – kolorističko slikarstvo i lirizam – predstavnici: Mantegna (Mantenja), Bellini, Carpaccio(Karpačo).....	1čas
17. ► VISOKA RENESANSA	4 časa
TEMA: 39. 40. Savršenost kompozicije -geometrijska konstrukcija strukture prostora “Univerzalni čovjek”- veliki geniji: Bramante, Leonardo, Michelangelo, Reffael, Tizian;2časa	
TEMA: 41. *Renesansa u Flandriji: Van Eyck (Van Ajk) Van der Weyden (Van der Vajden),	
*Renesansa u Njemačkoj: Grunewald (Grinevald), Holbein (Holbajn) Durer (Direr) – *karakteristike : Realistično proučavanje prirode bez naučnih metoda – uljane slike.....	1 čas
18. ► MANIRIZAM	1 čas
TEMA: 42 Napuštanje klasične kompozicije i odupiranje autoritetu nauke Maštoviti maniristi: Tintoretto (Tintoreto), Veronese (Veroneze), El Greco (El Greko), Coreggio(Koređo)....	1čas

19. ► BAROK I ROKOKO

4 časa

TEMA: 43 Nemir duha , talasanje forme i kontrast osvijetljenosti i zasjenjenosti Proture Formacija, okvir nastanka Baroka; Rim – kolijevka; *Arhitektura – Bernini, *Slikarstvo -Caravaggio (Karavađo) Borromini, Guarini. (Luminozni stil), Caracci (Karači)... Iluzionizam, fresko. slikarstvo..... 1čas
TEME: 44. 45. 46. Arhitektura Austrija i Njemačka predstavnici:Prandtauer (Prantauer), Neumann(Noiman) – Francuska i klasicizam (stil Louisa XIV); Arhitektura:Perault (Pero), * Le Vau(Levo) Hardouin -Mansart (Arduen -Mansar) *Slikarstvo:Poussin), Loraine (Loren); Rubens, Rembrandt, Velazquez, Goya; kontrast svjetlosti, pravaca, dinamike dijagonalne i vrtložne kompozicije; *Rokoko stil (Stil Louisa XV): galantne zabave – Wateau (Vato) Fragonard (Fragonar), Chardin (Šarden) (žanr – prizori; Nizozemski majstori.....3časa

20. ► NEOKLASICIZAM, ROMANTIZAM, REALIZAM

2 čas

TEMA: 47. Iz negacije u negaciju *KLASICIZAM i AKADEMIZAM -građen na autoritetu
antike i Arhitektura bez orginalnosti prerađivanje stilova prošlih epoha.
Slikari: Poussina – David i Ingres (Engr)..... 1časa
TEMA: 48. *ROMANTIZAM -karakteristike- reakcija na neoklasicizam; nadahnut narodnim legendama, religijom, mistikom; Francuska – slikari: Delacroix (Delakroa); Njemačka – slikari: Friedrich (Fridrih), Overbeck (Overbek), Bocklin (Beklin); Engleska – slikari: Constable (Konstejbl), Turner (Tarner); *REALIZAM-karakteristike... predstavnici: Daumier (Domije), Corot (Koro) Courbet (Kurbe); Austrija i Njemačka sa svojom stilskom epohom *BIDERMAJER.....1čas

21.UMJETNOST XX STOLJEĆA

1čas

TEMA: 49. Umjetnici hvataju korak sa svojim vremenom. vod – difuzija stilova i pravaca. Doba subjektivizma i traženje novih likovnih izraza; nastavak dizajna iz *ART NOUVEAU-a i *JUGEND STIL-a; novi materijali, nove tehnike; moderna strujanja, videomediji i digitalna tehnika u likovnim umjetnostima; fotografija, film, strip, kompjuterska grafika..... 1 čas

22. ► IMPRESIONIZAM

1čas

TEMA: 50. Analiza svjetlosti Karakteristika- novi doživljaji svjetlosti i boje; pozitivizam građanskog društva; konačni razvoj pikturalne forme Slikarstvo predstavnici: Manet (Mane),

Monet (Mone), Degas (Dega), Renoir (Renoar) 1čas

23. ► NEOIMPRESIONIZAM

1čas

TEMA: 51. Stvralaštvo velikih individualnosti istina i ljudska drama Genaza velikih stilova s

početka XX stoljeća; Cezanne (Sezan), Van Gogh, *SINTETIZAM Gauguin (Gogen), Seurat (Sera), Toulouse-Lautrec (Tuluz-Lotrek).....1čas

24. ► PRAVCI XX STOLJEĆA (ekspresija, apstrakcija i fantazija)

8 časova

TEME: 52. 53. ekspresija: Boja čovjekova sloboda, lomljenje forme, “bezpredmetnost” i antiumjetnost...*Umjetnost istoka → FOVIZAM ←*crnačka skulptura izazvali su eksploziju kreativnih snaga, predstavnik foyizmaje Henri Matisse (Anri Matis).

*EKSPRESIONIZAM - predstavnici: Grupa DIE BRUCKE (Di Brike) i DER BLAUE REITER (Der Blau Rajter); Schmith Rottluff, Beckmann, Kirchner, Marc, Kokoschka, Kandinski. ..... 2 časa

TEME: 54. 55. (Cezanne,Rousseu, Seurat, Crnačka skulptura krče put)→ *KUBIZMU kao prethodniku apstrakcije, a predstavljaju ga Pablo Picasso i George Braque. ....2 časa

TEMA: 56. apstrakcija:

*NEOPLASTICIZAM :Vasilij Kandinski, Piet Mondrian *SUPREMATIZAM : Kazimir Maljević..... 1čas

TEMA: 57. fantazija:

(APSTRAKTNI) DADAIZAM, predstavnici: Max Ernst, Marcel Duchamp, Jean Arp.

(APSTRAKTNI) NADREALIZAM : Ernst, Salvador Dali, Joan Miro.

METAFIZIČKO SLIKARSTVO: Giorgio de Chirico, Rene Magritte. FANTASTIČKO SLIKARSTVO Marc Chagall, ... 1čas

TEME: 58. 59. Slikarstvo poslije II svjetskog rata disperzija kreativnih snaga:

Akcionalo slikarstvo, OP ART: Vasalery; POP ART: Warhol, Lichtenstein, Rauschenberg;

APSTRAKTNI EKSPRESIONIZAM: Pollock, Rothko, De Kooning, Buri; MINIMAL ART.... BODY ART... HIPERREALIZAM...NARRATIVE ART

...KONCEPTUALIZAM i ostale tendencije do kraja stoljeća..... 2 časa

25. ► KIPARSTVO XX STOLJEĆA

2časa

TEME: 60. 61. Osnovne karakteristike moderne skulpture XX vijeka Pojava Rodina (Rodena) i preporod skulpture; VITALIZAM I KONSTRUKTIVIZAM (Picasso, Moore (Mur), Gabo, Pevsner, Tatlin, Brancusi, Arp, Meštrović 2časa

TEMA: 62. Umjetnost Bosne i Hercegovine – Kučukalić, Grgić, Hozić, Skopljak 1čas

26. ► ARHITEKTURA XX STOLJEĆA

2 časa

TEME: 63. 64. Uponati učenike sa osnovnim karakteristikama moderne arhitekture Otto Wagner (Oto Wagner) i *BEĆKA SECESIJA; BAUHAUS, Le Corbusier (Le Korbizje) i njegovi sljedbenici *MODERNA ARHITEKTURA....

Umjetnost Bosne i Hercegovine -Vančaš, Najdhart, Straus, Ugljen 2 časa

27. ► SLIKARSTVO XX STOLJEĆA U BiH

1čas

TEME: 65. 66. Upoznati našu likovnu baštinu i pokušati je smestiti u u svjetske okvire Umjetnost Bosne i Hercegovine : Jurkić, Šain, Mihajlović, Petrović, Dimitrijević, Mujezinović, Berber, Hozo Zec, Mijić, Selmanović, Todorović, De Rivera, Štetić, Misirlić, Ramić, Lah; Babić, Generalić, Đurić..

Prikupiti: biografije, razvoj, opus, kritike i svoje utiske pronaći svakome mjestu.....2časa

28. ► LIKOVNA PROVJERA -IZRAZA LINIJOM/CRTOM -NA PLOHI

2 časa

«TEME» 67. 68. Likovni odgovori na brojna pitanja -linijskog izraza- gdje god se javlja - Komponovanje forme pomoću linija koja može igrati uloge: ilustrativnu, dekorativnu, konstruktivnu, ekspresivnu... i može «ponijeti»/ imati i nekoliko osobina: prava/kriva, uska/široka ,svijetla /tamna, krzava/čista, isprekidana/puna, pozitivna/negativna, obojena/neobojena . I linije podvesti pod estetske redove i načela komponovanja.

Nije bitna »motivacija», samo treba izbjegavati shematzam- igru linija radi linija.....2 časa

29. ► VREDNOVANJE ZNANJA UZ RECEPCIJU LIKOVNIH FORMI

2 časa

TEME: 69. 70. Sistematisacija provjera znanja učenika umjetničko/estetska analiza formi u plošnom i prostornom mediju gdje linija kao izraz dominira u bilo kojoj funkciji. (slike, grafike, prelomi stranica, fotografije, spotovi, plakati, naslovnice, crteži, kaligrafske kompozicije –zgrade, predmeti itd. .... 2 časa

UKUPNO ČASOVA GODIŠNJE

70 ČASOVA

Profil i stručna spremna nastavnika

Nastavu umjetnosti odnosno likovnu kulturu mogu izvoditi svi oni koji su završili:

a) akademiju likovnih ili primjenjenih umjetnosti (bilo koji odsjek).